

[Duborg.]

hovedet ikke blande sig i privat Erhverv; følgelig bliver Landbrugsvirksomhed kun en Mulighed for de særdeles velhavende, der raader over saa store Midler, at de selv kan købe og betale de paa Jorden værende Bygninger og Driftsmateriel. En almindelig Bondegaard, som nu i Regelen kan købes med en Udbetaling paa 10 000—20 000 Kr., vil i Retsstatsforbundets tænkte Verden kræve mere end den dobbelte Kapital. Hvad nytter det en Mand, at han faar 50 Tdr. Land for en bestemt Grundskyldsafgift, naar han derpaa skal have Bygninger, hvis Værdi normalt vil ligge over 30 000 Kr., og dertil Besætning og Inventar, Værdier, som han ikke kan sætte i Pant, fordi han ikke ejer Grunden, i alt Fald ikke anderledes end som løst Haandpant, saaledes at der kun kan være Tale om Banklaan eller tilsvarende Laan, altsaa højtforrentede Laan? Hele vort Kreditvæsen er dermed slaaet i Stykker; den Kredit, der kan faas, skal overgaa fra at være Kreditforeningskredit til at være Bankkredit. Der skal ikke mindre Kredit til, det maa man ikke tro, men det bliver Kredit under en anden Form, dels Statskredit og dels Bankkredit.

Princippet i dette er saa stridende mod alle økonomiske Love, at man kan sige sig selv, at dets Virkning i Praksis vil være helt anderledes, end man tænker sig. Virkningen vil nemlig være, at man ikke kan standse paa Halvvejen. Det er det første Skridt mod Socialisme eller vel rettere, naar man skal være Sandheden tro, mod Kommunisme. Naar vi socialiserer Jorden, er det en økonomisk Nødvendighed at socialisere ogsaa de med Jorden absolut forbundne og ikke flyttelige Bygningsværdier. Ingen fornuftig eller forstandig Mand kan overtage et Stykke Jord, som han ikke ejer, og derpaa opføre Bygninger, som han ejer. Det ligger helt uden for Rimeligheden at tro noget saadant. Derfor, bortset fra, at Retsforbundets Forslag er en taaget Teori, er det i Praksis ikke andet end et større Skridt imod Socialisme, imod Kommunisme, end der sikkert er set uden for det russiske Rige; jeg tør nok garantere, at det danske Socialdemokrati vilde betakke sig for at tage et saadant Kæmpeskridt paa een Gang.

Jeg kan ikke sige andet, end at vi kan jo trøste os med, at der heller ingen Fare er for, at dette bliver gennemført. Jeg kan ikke tro, at der kan være andre af de politiske Partier i Rigsdagen, som kan give dette Forslag sin Tilslutning, end Kommunisterne, netop ud fra den Begrundelse, som jeg har

givet, at har man gjort det, som her foreslaas, maa man ogsaa tage det næste Skridt; saa maa man gaa over i den fuldstændige Kommunisme. Halvheden er her værre end Helheden.

Fibiger: Jeg kan sige, hvad jo ikke kan forbavse nogen, at mit Parti ikke kan tiltræde det Forslag, der her er fremsat, og vi ønsker ikke engang at gaa ind i en Forhandling om det, for det er saa diametralt modsat den Opfattelse, vi har af de økonomiske Forhold, at det vil være fuldkommen Tidsspilde at drøfte det. Vi har drøftet lignende Forslag før, og der er ikke kommet noget ud af det, men Retsforbundet er ihærdigt og kommer stadig væk med nye Forslag; efter min Opfattelse bliver Forslagene ringere og ringere, hver Gang Partiet kommer med noget. Der var engang, da Grundskylden var noget saa mystisk; da talte man fra forskellige Partiers Side om den, baade fra Socialdemokraternes, fra Det radikale Venstres og til Tider ogsaa fra Venstres Side. Dengang var der en, der sagde til mig, at naar der stadig var Tale om, at man vilde indføre Grundskyld, saa var det vel, fordi mange havde den Opfattelse, at det var noget, man skulde have forærende, og ikke noget, man skulde af med. Hvis de mente, det var noget, man skulde af med, saa var de vist ikke saa ivrige efter at kræve den. (*Gregersen:* Det har De sagt før). Nu siger det ærede Medlem Hr. Gregersen, at det har jeg sagt før. Ja, men det lader ikke til, at det har gjort tilstrækkeligt Indtryk paa det ærede Medlem, og derfor kunde det vel være passende, at det bliver sagt en Gang til, saa vi fremtidig kunde være forskaanet for i en saa sen Aftentime at skulle drøfte saadanne Forslag her, som det efter min Opfattelse egentlig er ganske unyttigt at drøfte.

Men naar jeg siger dette, at mange har ønsket Grundskyld og talt om den, saa kommer det vel af, at der syntes at være saadan noget mystisk i denne Retsforbundets Idé og Tanke. Man slynger forskellige Ting ud, og nogle Tusinde Mennesker slutter op om det; men jeg tror, at det er ved at blive for gammelt nu. Der er jo kommet forskellige andre Rørelser og nye Systemer frem her i Landet. Dette her var engang saadan et helt nyt System, som man troede, man kunde klare alle Vanskeligheder med. Det tror jeg dog, man har opgivet nu. Der er senere kommet andre Systemer med Mystik i, og nogle har sluttet op om dem. Jeg tror, at dette med Grundskyld er ved at blive for gammelt, og jeg tror